

KINNITATUD
Keskkonnaameti
22.04.2025
korraldusega nr 1-3/25/121

Alajõe ja Salla loodusala kaitsekorralduskava

Kasutatud lühendid

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

Inv – inventeerija(d)

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KAUR – Keskkonnaagentuur

KeA – Keskkonnaamet

KKK – kaitsekorralduskava

KliM – Kliimaministeerium

LKS – looduskaitseseadus

elupaikade kaitseks asutatud ala)

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

PEP – püsielupaik

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmine jms)

1. Alade iseloomustus

Kaitstava ala nimi	Alajõe metsise püsielupaik
Loodusala nimi	Alajõe loodusala (EE0070179)
Pindala	111 ha
Asukoht ja piirid	Ida-Viru maakond, Alutaguse vald, leitav Keskkonnaportaalist
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse 13.01.2005 määrus nr 1 „ Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine ”
Koostaja nimi	Triin Amos
Koostamise aasta	2025
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskkonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Alajõe loodusala kaitse-eesmärgiks on loodusdirektiivi elupaikade kaitse.

Kaitstava ala nimi	Salla kaljukotka püsielupaik
Loodusala nimi	Salla loodusala (EE0060280)
Pindala	142,49 ha
Asukoht ja piirid	Lääne-Viru maakond, Väike-Maarja vald, Kärü ja Salla küla, leitav Keskkonnaportaalist
Kaitsekord	Keskkonnaministri 16.04.2009 määrus nr 18 „ Kaljukotka püsielupaiga kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri ”
Koostaja nimi	Lissel Tanni
Koostamise aasta	2025
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskkonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Salla loodusala kaitse-eesmärgiks on metsa- ja soolade kaitse.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

Alajõe loodusala kaitse-eesmärgiks on loodusdirektiivi I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid on siirde- ja õõtsiksood (7140), vanad loodusmetsad (*9010) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).

Salla loodusala kaitse-eesmärgiks on loodusdirektiivi I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), vanad loodusmetsad (*9010) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).

Alajõe metsise püsielupaiga kaitse-eesmärgiks on metsise elupaikade kaitse liigi soodsa seisundi tagamiseks.

Salla kaljukotka püsielupaiga kaitse-eesmärgiks on kaljukotka elupaikade kaitse liigi soodsa seisundi tagamiseks. Ala jääb tervikuna sihtkaitsevööndisse.

Tabelis 1 ja 2 on elupaigatüüpide seisund ja eesmärk määratud looduses reaalselt olemasoleva, st viimastel aastatel inventeeritud ja EELISesse kantud elupaigatüüpide alusel. Vastavalt sellele tuleb korrigeerida nii loodusala eesmärged kui ka standardandmebaasis esitatud elupaigatüüpide pindalade andmeid. Salla looduslal on inventuuri andmed vananenud.

Tabel 1. Alajõe loodusala väärtuste koondtabel

Väärtus ¹	Seisund ²	Kaitse-eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused	Panus üld-pindalasse /SDF-i (%) ³
Siirde- ja õõtsiksood (7140) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	Kokku 17 ha: 13 ha – B 4 ha – C	elupaigatüübi säilitamine		looduslikule arengule jätmine	heas seisus elupaika on säilinud 13 ha	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas (SDF 11 ha → 17 ha)	0,041/0,05
Vanad loodusmetsad (9010*) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	Kokku 52 ha: 15 ha – B 37 ha – C	elupaigatüübi parendamine 37 ha		looduslikule arengule jätmine	heas seisus elupaika on säilinud 52 ha	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas (SDF 40 ha → 52 ha)	0,07/ 0,08
Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	Kokku 10 ha: 3 ha – B 7 ha – C	elupaigatüübi parendamine 7 ha		looduslikule arengule jätmine	heas seisus elupaika on säilinud 10 ha	Korrigeerida SDFi elupaiga pindala osas (SDF 12 ha → 10 ha)	0,02/0,02

¹ LKS – kaitsekategooria looduskaitseseaduse alusel;

KE (jah/ei) – on või ei ole hoiuala kaitse-eesmärk;

LoD – loodusdirektiivi lisa number;

LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk

² Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav

³ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

Tabel 2. Salla loodusala väärtuste koondtabel

Väärtus	Seisund	Kaitse-eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused	Panus üld-pindalasse /SDF-i (%) ⁴
Rabad (7110*) KE – ei, LoD – I, LoA – ei	Kokku 10,2 ha: 10,2 – B	elupaigatüübi säilitamine		looduslikule arengule jätmise inventuur	heas seisus elupaika on säilinud 10,2 ha	lisada loodusala kaitse-eesmärgiks	0,008/0,009
Rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	Kokku 0 ha	puudub			puudub	eemaldada kaitse-eesmärkide hulgast	
Vanad loodusemetsad (9010*) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	Kokku 14,1 ha: 4,8 ha – A 5,2 ha – B 4,1 ha – C	elupaigatüübi parendamine		looduslikule arengule jätmise inventuur	heas seisus elupaika on säilinud 14,1 ha		0,02/0,02
Siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	Kokku 63,7 ha: 63,7 ha – B	elupaigatüübi säilitamine		looduslikule arengule jätmise inventuur	heas seisus elupaika on säilinud 63,7 ha		0,14-0,13/0,16

⁴ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 3) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse-eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada. Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus; Ajaliselt arvestada, et peab tehtud saama **esimese viie aasta jooksul alates KKK kinnitamisest**;

2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele; peab tehtud saama **kümne aasta jooksul alates KKK kinnitamisest**;

3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele. Peaks tehtud saama **15 aasta jooksul alates kinnitamisest**.

Tabel 3. Vajalikud tegevused

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Inventuurid, seired, uuringud						
1	Salla loodusala elupaigainventuur	1 tk	Inventuur	KeA	I	2030
Kavad, eeskirjad						
4	Loodusala kaitse-eesmärkide muutmine ja SDFi uuendamine		Kaitse-eesmärkide muutmine	KeA, KliM	I	2027
5	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
6	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul